

KODEKS PONAŠANJA

u poslovnim subjektima tokom vanrednih okolnosti izazvanih epidemijom „koronavirusa“

Privredna komora Srbije kao opšti predstavnik poslovne zajednice u Republici Srbiji donosi Kodeks ponašanja u poslovnim subjektima, privrednim društvima i preduzetničkim radnjama, tokom vanrednih okolnosti izazvanih širenjem „koronavirusa“ u zemlji. Mere prevencije širenja zaraze su usaglašene sa savremenim standardima zaštite zaposlenih na radu, u uslovima epidemiološke situacije, sa ciljem smanjenja rizika po privredu i stanovništvo.

Opšte mere prevencije

U kliničkom smislu, infekcija „koronavirusom“ dovodi do bolesti, koja je od strane zvaničnika Svetske zdravstvene organizacije nazvana „COVID-19“. Virus se može preneti sa osobe na osobu ukoliko postoji bliski kontakt sa zaraženom osobom (do tri metra udaljenosti), odnosno putem kapljica respiratornog trakta koje nastaju kada zaražena osoba kija i kašlje.

Virus izaziva bolest sličnu prehladi i sezonskom gripu, pa iako trenutno nema odgovarajuće vakcine, bolest je u većini slučajeva lako izlečiva, a smrtnost niska. Inicijalni simptomi su: glavobolja, temperatura praćena suvim kašljem.

Kako bi se umanjio rizik infekcije i širenja zaraze, potrebno je primenjivati uobičajene mere, koje važe i u slučaju sezonskog gripa:

- Izbegavati bliske kontakte, posebno sa osobama koje imaju simptome prehlade i gripa, odnosno ukoliko je moguće biti na minimalnoj fizičkoj distanci od druge osobe (oko tri metra);
- Često pranje ruku, toplom vodom i sapunom, minimum 20 sekundi, posebno nakon „rizičnog“ kontakta. U nedostatku vode i sapuna, koristiti dezinfekciona sredstva za ruke sa sadržajem minimum 60% alkohola);
- Izbegavati dodirivanje usta, nosa i očiju, osim maramicom i čistim rukama;

- Povremeno umivanje čistim rukama i ispiranje usta toplom vodom, čajem ili sredstvima za oralnu higijenu;
- Čišćenje i dezinfekcija radnih površina, pre svega radnih stolova, tastatura, telefona itd;
- Često provetranje kancelarija i poslovnih prostorija;
- Unositi dovoljno tečnosti i vitamina, redovni obroci i spavanje (održavanje imuniteta).

Mere prevencije u slučaju pojave simptoma

Pojave simptoma nalik prehladi i gripu ne znači da je osoba inficirana „koronavirusom“.

S obzirom da su prvi slučajevi virusa registrovani u Republici Srbiji, neophodno je društveno odgovorno ponašanje pojedinaca/zaposlenih, odnosno poštovanje opštih mera prevencije uz obavezne konsultacije sa lekarom ukoliko se pojave prvi simptomi prehlade ili gripa. Pojavom prvih simptoma potrebno je:

- Ukoliko primetite bilo koji simptom bolesti, potrebno je da kontaktirate broj telefona za vaš grad koji možete naći na www.covid19.rs Konsultovati lekara, telefonski ili odlaskom u najbližu ambulantu;
- koliko je moguće ograničiti kontakt sa zdravim osobama („samoizolacija“, dok se ne utvrdi uzrok simptoma); sprečiti širenje kapljica respiratornog trakta prilikom kihanja i kašljanja (koristiti maramicu za jednokratnu upotrebu, odnosno kihanje u nadlakticu).
- Ne dolaziti na posao ukoliko se kod vas jave tipični simptomi kao što su groznica, kašalj ili poteškoće sa disanjem;
- Ukoliko ste se u proteklih 14 dana vratili sa putovanja iz zemalja koja su žarište virusa
- ili ukoliko ste bili u bliskom kontaktu sa osobama za koje se sumnja da su zaražene „koronavirusom“.

Mere prevencije prilikom poslovnih susreta

Poslovna aktivnost većine poslovnih subjekata zahteva stalnu komunikaciju sa zaposlenima, timski rad i grupne susrete sa poslovnim partnerima. Prevencija širenja zaraze treba da podrži poslovne aktivnosti, pa se u datim okolnostima preporučuju sledeće mere:

- Na ulaznim vratima u poslovne prostorije postaviti obaveštenja da je pri ulasku obavezna dezinfekcija ruku za sve (zaposlene i posetioce);
- Pojačati kontrolu ulaska u poslovne prostorije;
- Ograničiti putovanja u inostranstvo, posebno u zemlje u kojima postoji izražena epidemija;
- Ukoliko su putovanja neophodna, posebno voditi računa o merama opšte prevencije;
- Prilikom poslovnih susreta Izbegavati rukovanje i srdačno pozdravljanje;

- Ograničiti grupne poslovne sastanke (do četiri osobe);
- Za sastanke koristiti veće prostorije kako bi se između učesnika omogućila fizička distanca od bar jednog metra;
- Pre početka i nakon sastanka potrebno je provetriti i dezinfikovati prostoriju (radne površine, kvake, korišćenu aparaturu itd.);
- Ograničiti vreme trajanja sastanaka do 20 minuta;
- Na sastanku služiti flaširanu vodu.
- Za zaposlene koji rade sa strankama obezbeđena su dezinfekciona sredstva za ruke i maske
- Ukoliko zaposleni privatno putuje van zemlje, treba o tome da obavesti osobu u kompaniji zaduženu za bezbednost i zdravlje na radu;
- Svi poslodavci trebaju da razmotre mere za smanjenje prenosa zaraze a) među zaposlenima, (b) zaštitu ljudi koji su izloženi većem riziku od štetnih zdravstvenih komplikacija, (c) mere za održavanje poslovnih procesa i (d) minimiziranje negativnih efekata na druge subjekte u njihovim lancima snabdevanja.

Opšte preporuke za poslodavce u vezi sa poslovanjem

- Poslodavci da planiraju, nadgledaju i reaguju na izostanke zaposlenih sa radnih mesta. Potrebno je sprovesti planove za nastavak osnovnih poslovnih procesa u slučaju da se dogodi veći broj izostanaka od uobičajenog.
- Preusmeravaju zaposlene za obavljanje osnovnih funkcija tako da radno mesto može da funkcioniše, čak i ako ključni članovi nisu prisutni.
- Izvrše procenu suštinskih funkcija i po potrebi promene poslovnu praksu ako je potrebno za održavanje kritičnih operacija (npr. identifikuju alternativne dobavljače, odrede prioritete kupaca ili privremeno obustave neke svoje operacije ako je potrebno).
- Pregledaju politike ljudskih resursa kako bi bili sigurni da su politike i prakse u skladu sa preporukama za javno zdravstvo i u skladu sa važećim odlukama državnih organa

Napomena: poštovati meru Vlade Republike Srbije kojom su suspendovana okupljanja 100 i više ljudi u zatvorenim prostorijama.

Posebne mere prevencije

Privredna komora Srbije u okviru svog članstva obuhvata sva registrovana privredna društva, kao i opšta udruženja preduzetnika. S obzirom da privredni subjekti imaju različite proizvodne, organizacione i finansijske kapacitete, posebne mere treba primenjivati u skladu sa mogućnostima:

- Zaposlenima na dnevnom nivou obezbediti korišćenje sredstva za opštu prevenciju (toplu vodu i sapun, sredstva za dezinfekciju ruku i radnih površina, medicinske maske i rukavice, flaširanu vodu itd);
- Zaposlenima koji spadaju u potencijalno ugrožene grupe (trudnice i osobe sa malom decom, kao i osobe koje imaju hronične bolesti) omogućiti rad od kuće, uz odgovarajuću potvrdu;
- Dati prednost komunikaciji putem telefona, interneta, konferencijskih poziva itd;
- U zavisnosti od privredne delatnosti, pratiti informacije i preporuke putem dostupnih, zvaničnih izvora informisanja
- Posebno za veće poslovne sisteme (50 i više zaposlenih i oni koji imaju veliki promet potrošača/korisnika), obezbediti kontakt sa ambulantom koji bi se mogao odmah aktivirati u slučaju pojave „rizične“ situacije.
- U slučaju da se u prostorijama poslovnog subjekta zadesi osoba (potrošač/poslovni partner) sa simptomima nalik prehladi ili gripu, a ne ponaša se u skladu sa merama opšte prevencije, treba da se sa dozvoljene distance upozori od strane zaposlenih. Ako osoba ne posluša upozorenje treba pozvati "obezbeđenje/policiju" (ako poslovni subjekat ima obezbeđenje, a ako ne, onda policiju s obzirom da bi bili opremljeni bezbednim maškama i rukavicama).
- Ukoliko se u prostorijama poslovnog subjekta zadesi osoba (potrošač/poslovni partner) kojoj se stanje nalik prehladi ili gripu naglo pogorša, potrebno ju je na bezbedan način izolovati i pozvati hitnu medicinsku službu.

U slučaju da dođe do sumnje da je zaposleni inficiran "koronavirusom" i bude upućen u "samoizolaciju" (svojevoljno ili po predlogu lekara), potrebno je da obezbedi medicinsku potvrdu da je po ovom osnovu odsustvovao. Preporuka je, da tokom opravdanog odsustva zaposlenom bude isplaćena zarada kao da je radio. Napomena odgovornosti: apeluje se na zaposlene da datu situaciju ne zloupotrebljavaju, s obzirom da se na taj način sistem pod relativnim pritiskom dodatno opterećuje na štetu zajednice

Napomena: u slučaju intenziviranja epidemije „koronavirusa“ u Republici Srbiji, apelujemo na rukovodstva poslovnih subjekata da poslovanje u datim okolnostima organizuju što efikasnije, uvažavajući preventivne mere Vlade i zdravstvenih institucija, poštujući prava i bezbednost zaposlenih.

PKS: Info servis za privredu (COVID-19)

Širenje „koronavirusa“ je izazvalo kompleksnu situaciju u mnogim zemljama te stoga nije moguće obuhvatiti sva potencijalna pitanja i nedoumice menadžera i zaposlenih u poslovnim subjektima. Iz tog razloga, Privredna komora Srbije je kao odgovoran partner privrede, pokrenula Info servis (portal) uz pomoć koga privrednici mogu da se informišu o svim ključnim pitanjima u vezi sa uticajem „koronavirusa“ na poslovanje.

Pristup portalu je omogućen putem zvanične internet stranice privredne komore Srbije (pks.rs), ili klikom na sledeći link: <https://pks.rs/strana/covid-19-info-servis-za-privredu>

Poslovni subjekti i zainteresovana javnost se putem ovog portala mogu informisati o poslednjim aktuelnostima u vezi sa epidemiološkom situacijom i uticajem „koronavirusa“ na privredu. Dostupne su informacije o aktuelnoj situaciji u ugroženim i potencijalno ugroženim privrednim delatnostima, kao i stanju u zemljama, ključnim spoljnotrgovinskim partnerima Srbije.

Za savete, pojašnjenja, dodatne informacije i prijave problema u poslovanju dostupan je pozivni centar na broju 0800 808 809 (dežurni telefon 22-8 časova 066 875 0566).

Za kompleksnije probleme, koji ne zahtevaju hitnu reakciju, predlog je da se upit šalje elektronskom poštom na adresu: covid19@pks.rs, a odgovor će biti dostupan u najkraćem mogućem roku.

Na osnovu odgovora na pristigle upite formiraće se lista najčešćih pitanja, grupisano po celinama kako bi se omogućilo brže i jednostavnije informisanje

Napomena: Privredna komora Srbije kroz sistem granskih udruženja i mrežu regionalnih privrednih komora obezbeđuje stručnu i teritorijalnu pokrivenost privrede. Takođe, PKS je u stalnoj komunikaciji sa resornim ministarstvima, zdravstvenim ustanovama, poslovnim udruženjima i diplomatskim predstavništvima. Zahvaljujući takvom kapacitetu, PKS će u koordinaciji sa Vladom Republike Srbije i poslovnim partnerima u javnost plasirati pravovremene i zvanično potvrđene informacije.

Izmene u pružanju standardizovanih usluga PKS

Privredna komora Srbije je pouzdan partner poslovnim subjektima u pružanju brojnih komorskih usluga. Tokom prethodnih godina, PKS je u velikoj meri digitalizovala usluge koje u standardnoj formi pruža svojim članicama. Ipak u skladu sa aktuelnom situacijom, prouzrokovanom pojavom „koronavirusa“, donete su sledeće privremene mere:

- U cilju sprečavanja širenja zaraze i zaštite zdravlja stranaka i zaposlenih u Službi za izdavanje dokumenata i isprava za međunarodno poslovanje, od 13.marta 2020. godine, rad sa strankama (prijem i izdavanje dokumenata) će se odvijati od 09-12 časova:
 - obaveznom zakazivanjem termina putem elektronske adrese izvoznadokumenta@pks.rs, dan unapred (za dokumenta koja prate robu pri izvozu) do 14 časova
 - obaveznom zakazivanjem termina putem elektronske adrese detasmani@pks.rs, dan unapred (za detašmane) do 14 časova

- U cilju sprečavanja širenja zaraze i zaštite zdravlja stranaka i zaposlenih u Službi za javna ovlašćenja i Sertifikaciono telo od 13.marta 2020.godine, rad sa strankama (prijem i izdavanje dokumenata) će se odvijati isključivo putem telefona, pošte i elektronske pošte.
- Izdavanje elektronskog sertifikata PKS se i dalje odvija po standardnoj proceduri, s obzirom da je neophodno da podnosilac zahteva lično preuzme odobreni elektronski sertifikat.

Više detalja o pomenutim merama dostupno je na portalu „Info servis za privredu (COVID-19)“.

Unapred Vam zahvaljujemo što navedene mere i preporuke shvatate ozbiljno i primenjujete ih i time doprinosite smanjenju rizika od širenja zaraze.

Zaključna napomena: u skladu sa razvojem epidemiološke situacije u Republici Srbije, ovaj kodeks ponašanja je podložan izmenama.